

MPI/01/12/13

Poznań, 17-12-2013 r.

EMPEKO S.A. [®]60-681 Poznań, os. Bolesława Chrobrego 24/45
NIP 9721232716, Regon 301801394, KRS 0000390800**Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska**

pl. Powstańców Warszawy 1

50-153 Wrocław

Szanowni Państwo

w odpowiedzi na Państwa Wezwanie z dnia 12-12-2013 r. zn. spr.:
WOŚ.4242.82.2013.AMK.3 przesyłamy stosowne odpowiedzi i uzupełnienia do Raportu oddziaływaniu na środowisko przedsięwzięcia polegającego na budowie zespołu elektrowni wiatrowych „Udanin II” wraz z infrastrukturą towarzyszącą o łącznej mocy maksymalnej 9 MW.

Ad. 1.

Tereny planowanego przedsięwzięcia i tereny przylegające, na których planowane są inwestycje o podobnym charakterze, są jednolite pod względem fizjograficznym. Brak danych z przedrealizacyjnego monitoringu ornitologicznego dla przedsięwzięć planowanych przez firmę EWG Sp. z o.o. i EKO-PLAN Sp. z o.o. uniemożliwia precyzyjną ocenę wpływu skumulowanego, jednak jednorodność środowiska pozwala traktować wyniki uzyskane z monitoringu przedrealizacyjnego wykonywanego na potrzeby Raportu przedmiotowego przedsięwzięcia, jako reprezentatywne także dla terenów sąsiadujących. Mając powyższe na uwadze poniżej przedkłada się opis przewidywanego wpływu skumulowanego na poszczególne gatunki ptaków uwzględniając tereny przedstawione w Załączniku nr 3 „Raportu OOŚ dla przedsięwzięcia pn.: budowie zespołu elektrowni wiatrowych Udanin o łącznej mocy do 75 MW w gminie Udanin”. Wpływ na ptaki wróblowe o drobnej budowie ciała pominięto, ponieważ gatunki te zostały uznane (ze względu na swoje gabaryty i ekologię) jako nie podlegające istotnemu negatywnemu wpływowi elektrowni wiatrowych (Wuczyński 2009).

gatunek	wpływ skumulowany na gatunek lub grupę gatunków
<i>Accipiter gentilis</i>	brak – gatunek leśny, osiadły, kilkakrotnie obserwowany na terenie przedsięwzięcia, jedna obserwacja na pułapie pracy łopat elektrowni; gatunek nieznacznie narażony na kolizje z turbinami (p. Dürr 2013 w zestawieniu z Burfield & van Bommel 2004).
<i>Accipiter nisus</i>	brak – dwie obserwacje, wszystkie poniżej pracy łopat elektrowni; gatunek nieznacznie narażony na kolizje z turbinami (p. Dürr 2013 w zestawieniu z Burfield & van Bommel 2004).
<i>Anas platyrhynchos</i>	brak – gatunek nie stwierdzany w miejscach lokalizacji turbin, jednokrotnie obserwowany na pułapie pracy łopat elektrowni
<i>Anser albifrons</i>	możliwa modyfikacja trasy przelotu – gatunek nie podatny na kolizje z łopatami wirnika (Fernley 2007).
<i>Anser sp.</i>	możliwa modyfikacja trasy przelotu – grupa gatunków nie podatna na kolizje z łopatami wirnika (Fernley 2007).
<i>Anser fabalis</i>	możliwa modyfikacja trasy przelotu – gatunek nie podatny na kolizje z łopatami wirnika (Fernley 2007).
<i>Ardea cinerea</i>	brak – gatunek jednokrotnie obserwowany na terenach przedsięwzięcia – poniżej pułapu pracy łopat elektrowni
<i>Bombycilla garrulus</i>	brak – gatunek jednokrotnie obserwowany na terenach przedsięwzięcia – poniżej pułapu pracy łopat elektrowni
<i>Buteo buteo</i>	możliwe kolizje z łopatami wirnika. Na terenie przedsięwzięcia dokonano 16 obserwacji myszołowów na pułapie pracy wirnika (29 osobników, co stanowi 21 % obserwowanych osobników tego gatunku). Ewentualna śmiertelność nie zagraża lokalnej populacji.
<i>Ciconia ciconia</i>	brak – gatunek rzadko obserwowany na terenach planowanych elektrowni wiatrowych (7 osobników); umiarkowanie narażony na kolizje z turbinami (p. Dürr 2013 w zestawieniu z Burfield & van Bommel 2004). Potencjalne zerowiska i lęgowiska zlokalizowane poza miejscami lokalizacji elektrowni wiatrowych.
<i>Circus aeruginosus</i>	brak – lęgowiska położone poza miejscami lokalizacji elektrowni wiatrowych sprawiają, że w czasie toków, kiedy osiągnęte są pułapy pracy łopat elektrowni, przedsięwzięcie mu nie zagraża. Na terenie przedsięwzięcia wszystkie obserwacje odnotowano poniżej poziomu łopat.
<i>Circus cyaneus</i>	brak – gatunek sporadycznie obserwowany na terenach przedsięwzięcia i nie stwierdzany na pułapie pracy łopat elektrowni
<i>Columba palumbus</i>	brak, możliwe modyfikacje przelotu koczujących stad – gatunek stwierdzany tylko na pułapach poniżej pracy turbiny i nie jest on szczególnie narażony na kolizje (Hötker 2006).

gatunek	wpływ skumulowany na gatunek lub grupę gatunków
<i>Corvus cornix</i>	brak – gatunek nie stwierdzany w pułapach pracy łopat elektrowni
<i>Corvus corax</i>	brak – gatunek obserwowany rzadko, dwukrotnie stwierdzany na pułapie pracy łopat elektrowni; umiarkowanie narażony na kolizje z turbinami (p. Dürr 2013 w zestawieniu z Burfield & van Bommel 2004).
<i>Corvus frugilegus</i>	brak – gatunek obserwowany jednokrotnie na pułapie pracy łopat elektrowni (129 os.), ale nie narażony na kolizje (Hötker 2006).
<i>Corvus monedula</i>	brak – gatunek jednokrotnie obserwowany na terenach przedsięwzięcia – poniżej pułapu pracy łopat elektrowni
<i>Coturnix coturnix</i>	brak – gatunek nie stwierdzany w pułapach pracy opat elektrowni
<i>Cuculus canorus</i>	brak – gatunek nie stwierdzany w pułapach pracy opat elektrowni
<i>Dendrocopos major</i>	brak – gatunek nie stwierdzany w pułapach pracy opat elektrowni
<i>Dryocopus martius</i>	brak – gatunek jednokrotnie obserwowany na terenach przedsięwzięcia – poniżej pułapu pracy łopat elektrowni
<i>Egretta alba</i>	brak – gatunek jednokrotnie obserwowany na terenach przedsięwzięcia – poniżej pułapu pracy łopat elektrowni
<i>Falco tinnunculus</i>	brak – gatunek obserwowany na terenach przedsięwzięcia, ale nie stwierdzany na pułapie pracy łopat elektrowni, umiarkowanie narażony na kolizje z turbinami (p. Dürr 2013 w zestawieniu z Burfield & van Bommel 2004). Możliwe wykorzystywanie żerowisk alternatywnych, poza miejscami lokalizacji elektrowni wiatrowych.
<i>Fulica atra</i>	brak – gatunek nie stwierdzany w pułapach pracy opat elektrowni
<i>Garrulus glandarius</i>	brak – gatunek sporadycznie obserwowany na terenach przedsięwzięcia i nie stwierdzany na pułapie pracy łopat elektrowni
<i>Larus argentatus</i> , <i>Larus canus</i> , <i>Larus canus/argentatus</i> , <i>Chroicocephalus</i> <i>ridibundus</i> , <i>Larus sp.</i>	możliwa modyfikacja trasy przelotu i ryzyko kolizji z turbinami – umiarkowanie narażona na kolizje z elektrowniami wiatrowymi (p. Dürr 2013 w zestawieniu z Burfield & van Bommel 2004); 66% osobników (687 os.) obserwowano na wysokości pułapu pracy wirnika.
<i>Perdix perdix</i>	brak – gatunek nie stwierdzany w pułapach pracy opat elektrowni
<i>Pica pica</i>	brak – gatunek nie stwierdzany w pułapach pracy opat elektrowni
<i>Streptopelia decaocto</i>	brak – gatunek nie stwierdzany w pułapach pracy opat elektrowni
<i>Streptopelia turtur</i>	brak – gatunek nie stwierdzany w pułapach pracy opat elektrowni
<i>Sturnus vulgaris</i>	brak – gatunek jednokrotnie stwierdzony na pułapie pracy łopat elektrowni (17 os.), nie należy do zagrożonych kolizją z łopatami elektrowni (Hötker 2006).
<i>Tringa glareola</i>	brak – gatunek nie stwierdzany w pułapach pracy opat elektrowni

<i>Turdus merula</i>	brak – gatunek nie stwierdzany w pułapach pracy opat elektrowni
<i>Turdus philomelos</i>	brak – gatunek nie stwierdzany w pułapach pracy opat elektrowni
<i>Turdus pilaris</i>	brak – gatunek nie stwierdzany w pułapach pracy opat elektrowni
<i>Vanellus vanellus</i>	brak – gatunek nielicznie stwierdzany w okresie migracji na pułapie pracy łopat elektrowni, nie należący do zagrożonych kolizją z łopatami elektrowni (Hötker 2006). Możliwe są alternatywne miejsca żerowania pomiędzy poszczególnymi zespołami elektrowni wiatrowych (Załącznik 3)

Na podstawie analizy danych terenowych stwierdzono występowanie umiarkowanie intensywnego jesiennego szlaku migracyjnego mew *Larus sensu lato*, który prawdopodobnie przebiega wzdłuż korytarza ekologicznego o znaczeniu lokalnym – pomiędzy zbiornikiem Mietkowski, a zbiornikiem Słup oraz wzdłuż rzeki Strzegomki i Nysy Szalonej.

Analiza rozmieszczenia elektrowni wiatrowych (Załącznik nr 3) wskazuje, że na terenie objętym przedsięwzięciem i terenach sąsiadujących, na których są zaplanowane przedsięwzięcia o podobnym charakterze, istnieją pomiędzy elektrowniami wiatrowymi przestrzenie o szerokości powyżej 1 km, mogące pełnić funkcję korytarzy migracyjnych i przemieszczania się ptaków przez teren przedsięwzięcia. Można w ten sposób wyróżnić następujące „korytarze” przebiegające równoleżnikowo:

- Mieczków – Gościśław – Lasek – Lusina – Goczałków Górny;
- Pielaszkowice – Udanin – Konary;
- Jarosław – Pichorowice – Różana – Janków;

oraz południkowo:

- Jarosław – Pielaszkowice – Gościśław - Mielęcín;
- Jarosłów – Udanin – Rusko;
- Różana – Piekary – Rusko;
- Granowiec – Damianowo – Goczałków Górny.

W przypadku skumulowanego wpływu na śmiertelność nietoperzy spowodowaną przez pracujące turbiny brak jest obecnie odpowiednich badań lub wzorów pozwalających ją oszacować. Ocena oddziaływania skumulowanego inwestycji będących na etapie budowy jest trudna i może być obarczona błędem. Prawidłową ocenę utrudnia przede wszystkim brak jakichkolwiek danych o aktywności nietoperzy w raporcie z oceny oddziaływania na środowisko farm wiatrowych projektowanych przez firmę EWG Sp. z o.o. i EKO-PLAN Sp. z o.o. Na omawianym obszarze nie stwierdzono korytarzy migracyjnych o znaczeniu ponadregionalnym, których działanie mogłoby być zakłócone przez obecność dodatkowych turbin omawianej inwestycji. Duże znaczenie ma też zachowanie wolnego pasa o ułożeniu

południkowym przechodzącego przez miejscowość Udanin. Pozostały też luki i wolne przestrzenie pomiędzy większymi fragmentami lasów i zadrzewieniami a pobliskimi miejscowościami, co umożliwi przelot z potencjalnych schronień na żerowiska.

Przedsięwzięcie objęte niniejszą procedurą jest elementem przedsięwzięcia, które wraz z dwoma pozostałymi farmami wiatrowymi zajmuje bardzo jednorodny pod względem środowiskowym teren. W związku z powyższym przyjęto, że dane zebrane na potrzeby raportu dla farmy wiatrowej „Udanin II” mogą być reprezentatywne dla całego analizowanego terenu. Tym samym można założyć, że aktywność nietoperzy na sąsiednich farmach wiatrowych jest podobna do tej, jaka występuje na terenie nowo planowanej farmy wiatrowej. Dlatego uprawnione jest przyjęcie założenia, że wzrost oddziaływania inwestycji będzie wprost proporcjonalny do liczby turbin. W przypadku wzrostu liczby turbin z 99 do 102 sztuk przewiduje się wzrost śmiertelności o około 3 %. Ponieważ większość gatunków wykazywała na badanym terenie niską aktywność nie przewiduje się, aby realizacja tej inwestycji zwiększyła znacząco negatywne oddziaływanie. W przypadku borowca wielkiego wzrost oddziaływania o 3 % może nieznacznie wpływać na populację tego gatunku zasiedlającą ten teren. Dotyczy to szczególnie okresu początku migracji jesiennej, gdy aktywność tego gatunku osiągała wartość średnią na poziomie 3 kontaktów/godz. W czasie największej aktywności po zmierzchu aktywność ta wzrastała nawet do 10 kontaktów/godz. W tym okresie (sierpień – wrzesień) łączny wpływ wszystkich turbin może znacząco wpływać na ten gatunek. Wpływ ten można ograniczyć poprzez zalecenie okresowego wyłączania turbin w okresie największej aktywności nietoperzy, jeżeli monitoring porealizacyjny potwierdzi przypuszczenie o znaczącym negatywnym wpływie na borowca wielkiego.

Powyższe działania minimalizujące korespondują z opinią wykazanym w piśmie RDOŚ **WOŚ.4242.82.2013.AMK.3** w zakresie działań minimalizujących dot. zadrzewień przy turbinie nr EW9.

Z poważaniem

Michał Przystański

Zoologist
+48 694 107 021
michal.przystanski@empeko.pl